

*Пен Юй ,
аспірант,
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського
(м. Одеса)
<https://orcid.org/0000-0003-1270-7700>*

ДО ПИТАННЯ ПРО ОСОБИСТІСНИЙ КОМПОНЕНТ ФАХОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Актуальність питань, пов'язаних з дослідженням особистісного компоненту фахової компетентності у студентів музично-педагогічних закладів пов'язана з нагальними потребами посилення художньої спрямованості уроків музичного мистецтва.

У розгляді сутності поняття фахової компетентності ми виходимо з праць Дж. Равена, А. Хуторського, Н. Кузьминої, А. Маркової, які підкреслюють, що головна відмінність компетентності від знань, умінь і навичок полягає в тому, що її сутність зумовлена нерозривним зв'язком з особистісним аспектом діяльності, зокрема – з внутрішньою умотивованістю суб'єкта діяльності щодо отримання найкращих результатів, його ціннісними орієнтаціями, уявленнями, очікуваннями, цілепокладанням, здібностями і психологічними характеристиками, зокрема – мірою цілеспрямованості, впевненості у своїх можливостях, витривалістю тощо [4].

Узагальнюючи, акцентуємо, що компетентний науковець – це фахівець високого класу, який здатен досягти якісних результатів завдяки особистісно-ціннісному ставленню до певної сфери діяльності та реалізації потенційних можливостей, забезпечених відповідним змістом освіти і сприятливим середовищем.

Питанням професійної компетентності в галузі підготовки шкільних учителів музичного мистецтва, присвітили свої праці такі науковці, як О. Олексюк, Г. Падалка, Л. Пушкар, Цзян Хепін та ін. Її формування пов'язується з підготовкою майбутнього вчителя до науково-методичної, музично-освітньої роботи в школі та здатністю застосовувати накопичений інтелектуальний і практичний досвід у професійній діяльності [1].

Найбільш поширеним у структурі фахової компетентності є визнання когнітивного компоненту, який характеризується глибокими знаннями з методології, загальної та музичної психології, мистецької педагогіки й методики; діяльнісного компоненту, який охоплює широке коло навичок і вмінь виконавського, просвітницького, музично-формувального характеру,

особистісного компоненту, який характеризує психологічну готовність майбутнього фахівця до роботи в школі, його здатність до рефлексії та самовдосконалення [3].

Особистісні властивості як компонент фахової компетентності в галузі мистецької освіти набувають своєї специфіки; її прояв пояснюється тим, що в мистецьких видах діяльності суттєвою є питома вага художньо-образного мислення, емоцій, інтуїції. Не менш важливо, що пізнання музичних феноменів потребує активного включення кожного слухача у спів-творчість, занурення в динамічний світ естетичних почуттів, що неможливо поза створенням атмосфери художнього переживання, натхнення, духовного спілкування і порозуміння – слухача з духовним світом композитора і виконавця, а також вчителя. Отже, вчитель музики має виступати одноразово т'ютором, тобто персональним наставником учня (від англ. tutor — наставник) і фасілітатором (англ. facilitator, від лат. facilis «легкий, зручний»), який організує спільну пошуково-творчу діяльність, забезпечує успішну групову комунікацію і є досвідченим експертом у відповідній галузі і є авторитетним радником у цьому процесі.

Враховуючи значущість особистісного аспекту діяльності вчителів музичного мистецтва, науковці активно досліджують особливості формування комунікативних якостей майбутніх учителів музичного мистецтва (Л. Василевська-Скупа, А. Козир, Се Фан та ін.); проблеми індивідуалізації музично-освітнього процесу, прояв особистісно-професійних рис характеру, смакових преференцій, музичних здібностей (О. Березовська, Є. Проворова), методи розвитку творчої активності вчителів музики (Ю. Мировська, С. Олійник, І. Топчієва та ін.).

Натомість і в минулому, і сьогодні головним змістом і завданнями уроку в широкій практиці нерідко стають вивчення фактологічного матеріалу: біографій композиторів, переліку написаних ними творів, знання елементарних музично-теоретичних положень, елементів нотної грамоти, вивчення вербального тексту пісень, які розучують на заняттях і т.д. Зрозуміло, що на таких уроках атмосфера навчання не відповідає специфіці художнього пізнання, творчості й натхнення [1; 3].

З нашого погляду, цей факт свідчить про неготовність учителів до перебудови застарілих, засвоєних у процесі власного учнівського досвіду стандартів, відсутність в них міцної настанови на створення на уроках мистецтва атмосфери піднесеності, насиченості художніми емоціями, здатності до «зараження» ними слухачів (за Л. С. Виготським) [2].

Отже, забезпечення художнього рівня викладання шкільних уроків музики потребує від учителя не тільки всебічної професійно-когнітивної та

методико-практичної підготовки та властивого педагогічній діяльності комплексу особистісних рис – комунікативних, організаційно-ділових, а й художньо-творчих, інноваційно-креативних, виконавсько-артистичних, необхідних для перетворення уроку та мистецьку подію, в якій школярі занурюються в світ художніх вражень і переживань.

Список використаних джерел

1. Беземчук Л. В. Забезпечення професійної компетентності майбутнього вчителя музики в умовах магістратури. *Засоби навчальної та науково-дослідної роботи*. Харків. 2012. Вип. 37. С. 11–20
2. Выготский Л. С. Психология искусства. Москва : Педагогика, 1987. 344 с.
3. Ovcharenko N., Matveieva O., Chebotarenko O., Koehn, N. Methodological Readiness of Musical Art Master's Degree Students : *A Theoretical Research. Journal of History Culture and Art Research*, 8 (4). 2019. 166–176.
DOI: <http://dx.doi.org/10.7596/taksad.v8i4.2285>
4. Raven John. *Competence in Modern Society: Its Identification, Development and Release*. Royal Fireworks Publishing. 1997. 268 s.

Писарчук О.Т.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
(м. Тернопіль)

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Важливим напрямом сучасної наукової та навчально-методичної діяльності ЗВО та Нової української школи є розроблення, впровадження й удосконалення інноваційних методик підготовки вчителів, зокрема й початкової школи та формування в них умінь необхідних для творчої професійної діяльності, опанування новітніх функцій, які ще недостатньо досліджені, проте визначають сучасну спрямованість освітньої системи – формування нової особистісної позиції, нового змісту організації навчально-виховного процесу, нового типу проектно-конструктивного мислення, нового діалогічного стилю інтелектуальної діяльності.

Інноваційна діяльність вимагає невідмінно високого рівня інтелектуальної культури, що створюватиме унікальну можливість не лише отримання, а й осмисленого відтворення нової якості